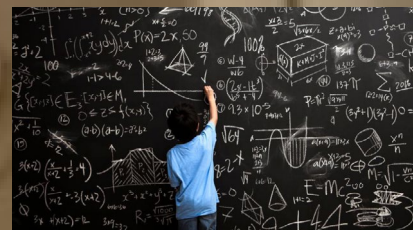

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

**KRIZA VZGOJE IN
IZOBRAŽEVANJA NA ZAHODU
IN VLOGA FILOZOFIJE - 2. DEL**

**LASERSKA TEHNOLOGIJA
ODKRILA OGROMNO
SREDNJEVEŠKO MESTO V KAMBODŽI**

**KAKO DOSEČI
STABILNOST IN NOTRANJI RED**

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

PREDAVANJE IZ CIKLA "BIOGRAFIJE VELIKIH FILOZOFOV"

Julijan Imperator

Poslednji glasnik rimskega orla

19.7. ob 19h
Tyrševa 7
Maribor

AKROPOLITANEC

B E S E D A
U R E D N I K A

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

JULIJ 2016 | ŠT. 14

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

bilten@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

• ČLANEK: KRIZA VZGOJE IN
IZOBRAŽEVANJA NA ZAHODU
IN VLOGA FILOZOFIJE - 2. DEL 4• ARHEOLOGIJA: LASERSKA
TEHNOLOGIJA ODKRILA
OGROMNO SREDNJEVEŠKO
MESTO V KAMBODŽI 8• SLAVNI IZREKI: "MEDEN
AGAN" – "NIČESAR PREVEČ" 11• MALA ŠOLA FILOZOFIJE:
KAKO DOSEČI STABILNOST
IN NOTRANJI RED 12

• HUMOR: O VZGOJI ... 18

Začel se je težko pričakovani čas počitnic. Ker si želimo oddahniti od celoletne rutine vseh nakopičenih obveznosti, besede o delu v tem času raje preslišimo. Šoloobvezni mladini pa iz istega razloga zdaj šola ni ravno najbolj priljubljena tema.

Kljub temu je izobraževanje osrednja tema tega Akropolitanca in se ji ne bomo mogli popolnoma izogniti. Nanjo pa lahko pogledamo z dopustniške strani. Ni namreč nujno, da na izobraževanje gledamo le kot na obvezo, prisilo, kot na nekaj, v kar smo primorani, ker nas v to silijo starši ali družbeni sistem. Širjenje obzorij in poglobljanje stališč sta namreč potrebi naše duše, ki prinašata tudi določeno radost. V človeku prebiva naravna želja po razumevanju in raziskovanju.

Če nismo bili deležni prisilne vzgoje, morda to veselje v nas še ni zamrlo. Še več, če so se naši vzgojitelji trudili na nas prenesti zanimanje in potrebo po poglobljanju, potem bo poletje morda tudi priložnost za prebiranje kakšne dobre knjige – ne kot obveza, temveč bolj kot združitev prijetnega in koristnega.

Počitka namreč ne smemo razumeti kot skrajno pasivnost na vseh področjih. Resda si na dopustu poskušamo povrniti moči, vendar si moramo priznati, da si fizično dokaj hitro opomoremo. Veliko pomembneje je narediti psihični preklop, saj smo utrujeni predvsem zaradi rutine ponavljajočih se opravil. Da bi naredili ta preklop, torej ne pomeni, da se predajamo pasivnosti, temveč samo spremenimo svoje aktivnosti.

Človek namreč ni pasivna rastlina, da bi ves čas poležaval in iskal udobje. Ni niti žival, ki se ravna le po nagonih. Človeku vlada naravna nujnost zdravega delovanja, ki med dopustom pomeni le spremembo aktivnosti. Zato predlagam, da v tem času predvsem umirimo življenjski ritem in se posvetimo temu, česar sicer ne utegnemo. Naj bo to rekreacija, naj bodo to obiski novih krajev, muzejev, koncertov ali drugih kulturnih dogodkov, naj bo to srečanje z zanimivo knjigo ... Naj bo to čas za napolnitev baterij na vseh ravneh.

So obdobja prejemanja in obdobja dajanja, čas vdiha in čas izdiha. Celotno življenje diha na tak način – s krajšimi in daljšimi cikli. Torej tudi letnega dopusta ne zapravljajmo v prazno, temveč ga izkoristimo za vdih "svežega zraka", nahranimo svoje telo in predvsem psiho s hranljivimi in vitalnimi elementi, kajti kmalu bo spet napočil čas aktivnosti, ko bomo radostno in z entuziazmom lahko dajali naprej, vse kar smo nabrali.

Andrej Praček
Urednik

KRIZA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA NA ZAHODU IN VLOGA FILOZOFIJE

~ drugi del

SABINE LEITNER

RAZUMEVANJE NAŠE KRIZE

Vsak učitelj ve, da mora za dobro predavanje vedeti, kaj želi prenesti, kaj je namen predavanja in kaj bo njegov rezultat, kakšna so najboljša sredstva za doseg teh ciljev ter kakšne sposobnosti in potencial imajo njegovi učenci. Pomanjkanje jasnosti glede ciljev, slabo razumevanje predmeta in mlačno prenašanje snovi bi vsekakor prinesli nezadovoljive rezultate. Enako velja za vzgojo in izobraževanje na splošno. Da bi zagotovili dobro vzgojo in izobraževanje, nam mora biti jasno, kaj je njun namen, zelo dobro moramo razumeti zgodovino in kul-

turo ter imeti jasno vizijo prihodnosti. Prav tako moramo imeti poglobljen uvid v človekovo naravo in v lastnosti, ki jih mora človek razvijati, da bi se lahko spopadal z izzivi prihodnosti.

Vzrok naše sodobne krize je, da teh stvari ne moremo več videti jasno ter da nismo več prepričani v resničnost in večvrednost vrednot, ki so bile stoletja temelj naše civilizacije. Navsezadnje smo v imenu teh "vrednot" počeli strašne krutosti, ki segajo od inkvizicije do genocidov, od imperialističnega osvajanja do izkoriščanja drugih ljudi, od onesnaževanja planeta do plenjenja virov, namenjenih prihodnjim generacijam.

VZROK NAŠE SODOBNE KRIZE JE, DA NISMO VEČ PREPRIČANI V RESNIČNOST VREDNOT, KI SO BILE STOLETJA TEMELJ NAŠE CIVILIZACIJE. KATERE VREDNOTE SO ZANESLJIVE, PREIZKUŠENE IN PREVERJENE, DA BI LAHKO BILE PODLAGA ZA BOLJŠI IN PRAVIČNEJŠI JUTRIŠNJI SVET?

Ti pereči dvomi v pravilnost naših kulturno prevzetih prepričanj so neposredno povezani s krizo vzgojno-izobraževalnega sistema. Kaj naj prenesemo svojim otrokom? Katere vrednote so zanesljive, preizkušene in preverjene, da bi lahko bile podlaga za boljši in pravičnejši jutrišnji svet?

V zgodovini so obdobja, ko podedovana prepričanja in vrednote niso pod vprašajem, ko se kulturni elementi prenašajo naprej v popolnem prepričanju, da so te ideje resnične in na določen način večvredne od idej drugih kultur. To so zlata obdobja vsake civilizacije, v kateri je določen pogled na svet omogočil razcvet na vseh področjih človekovega delovanja.

Toda civilizacije sledijo istemu vzorcu kot živa bitja s svojimi vzponi in padci, rojevajo se in umirajo. Propadu civilizacije običajno sledi obdobje prehoda, temno obdobje ali srednji vek. Temu obdobju pa sledi preporod oziroma ponovno odkrivanje kulturnih elementov predhodnih civilizacij, ki dajejo temelje novi civilizaciji in omogočajo ponovno rojstvo, renesanso duha in življenjske moči, ki bo dala obliko novi kulturi in civilizaciji. V Evropi je po propadu rimskega cesarstva napočilo t. i. temno obdobje (zgodnji srednji vek). Ponovno odkritje številnih starogrških, starorimskih in staroegipčanskih zapisov v obdobju, ki smo ga pozneje poimenovali renesansa, je povsem

spremenilo srednjeveški pogled na svet in omogočilo vstop v moderno obdobje s svojimi neslutnimi znanstvenimi odkritji in tehnološkim napredkom.

Vse več sodobnih avtorjev in akademikov meni, da je zahodna civilizacija v fazi propada in da smo pred vrati novega temnega obdobja oziroma "srednjega veka". Simptomi propada katerega koli organizma so običajno vse večja vsesplošna šibkost, razkranje, togost in neprilagodljivost ter ošibljen "obrambni sistem", ki ga ščiti pred tujimi elementi.

Naš sodobni svet izkazuje številne od naštetih simptomov. Kot primer lahko vzamemo razjedajoč dvom v skoraj vse. Dvom v Boga (ali obstaja?), dvom v človeka (ali nismo vsi sebične zveri, nevedne zaupanja?), dvom v oblast in politike (vsi so pokvarjeni) in dvom v naše sposobnosti (mi smo tako šibki, težave pa so tako velike). Krhati so se začeli celo zadnji ostanki gotovih prepričanj, znanosti in tehnologije.

ZNANOST VENDARLE NI DALA ODGOVOROV NA NAŠA NAJGLOBLJA VPRAŠANJA, SEBIČNA UPORABA TEHNOLOGIJE JE VENDARLE POVZROČILA ŠTEVILNE SODOBNE TEŽAVE IN VES BAJEN NAPREDEK PRETEKLEGA STOLETJA NAM NI PRINESEL VEČJE SREČE NITI NAM NI OMOGOČIL BOLJŠEGA SVETA.

POSLEDICE

Ker v vse dvomimo in se še kako dobro zavedamo, da je vse relativno, ne vemo, kaj naj učimo svoje otroke. Nekoč splošno sprejeti cilj "izgradnje značaja" je postal "indoktrinacija". Posledično smo izobraževanje omejili na golo intelektualno urjenje. Politična korektnost nam prepoveduje izrekanje vrednostnih sodb, zato ne želimo dajati moralnih usmeritev. Ker je kot edino splošno sprejeto merilo preostala uporabna vrednost vsega, se formalno izobraževanje vse bolj in bolj osredotoča na pridobivanje poklicnih znanj, njegov glavni namen pa je postal usposabljanje za poklicni trg. Sodobni izobraževalni sistem je posledično vse manj

učinkovit in nima tistih "živih elementov", ki so potrebni za spodbuditev drugih vidikov človekove narave.

Negativne posledice tega razvoja postajajo vse bolj očitne. Izobraževanje, ki temelji na prenosu informacij, ne izpolni potreb človekove osebnosti in je glavni vzrok za to, da mladi postajajo nezadovoljni s šolskim sistemom. Uporabni pristop v učnih načrtih otroke odtuja od njihove lastne kulture. Večina mladih na Zahodu ve tako malo o krščanskem simbolizmu, grški mitologiji, klasični glasbi ali njihovih najpomembnejših književnih delih (vse to so stvari, ki naj ne bi imele večje uporabne vrednosti), da nimajo dostopa do velikih umetniških del lastne kulture. Odrezani so od svojih korenin, ker nimajo sredstev, s katerimi bi lahko cenili in razlagali prevzete kulturne elemente.

POUDAREK NA PRIDOBIVANJU ZNANSTVENIH IN TEHNIČNIH ZNANJ NE OMOGOČA RAZVOJA NOTRANJNH POTENCIALOV ZA SPOPADANJE Z ŽIVLJENJSKIMI IZZIVI. KER NI JASNEGA MORALNEGA VODSTVA, MLADI OSTAJAJO RANLJIVI ZA DRUGE MOREBITNE VPLIVE NA NJIHOV ZNAČAJ, POSLEDIČNO PA JE MED DRUGIM VSE VEČ NEPRIMERNEGA VEDENJA.

VLOGA FILOZOFIJE

Vsaka kriza je točka preobrata in vodi v fazo preizpraševanja. Preizpraševanje je po svojem bistvu filozofske narave. Preizprašujemo se namreč o najbolj temeljnih vidikih svojega obstoja. V njegovem jedru so vprašanje človekove narave ter smisel in namen našega življenja.

Sodobni način razmišljanja teži k hitrim rešitvam, ki ostajajo na ravni težave, z drugimi besedami, k zdravljenju simptomov in ne vzrokov. S tem je spregledano dejstvo, da imajo težave zelo pogosto globlje vzroke. Najpogosteje se ne zavedamo, kako je skoraj vsaka človeška težava povezana z globljimi filozofskimi vprašanji.

Da bi dobili bolj jasen vpogled v namen, sredstva in rezultat izobraževanja, moramo nujno odgovoriti na vprašanja o človekovi naravi, življenju in vrednotah, na katerih temelji naša civilizacija. V nasprotnem primeru bomo za vedno izgubljeni v tokovih mišljenj, teorij in zavajajoče statistike brez pravih oporišč. Poleg tega ne bomo sposobni ničesar zares izboljšati in spremeniti, temveč bomo le eno kratkoročno strategijo zamenjali z drugo in še naprej tavalili v temi, namesto da bi se dejansko

približevali cilju. Brez jasne vizije prihodnosti, ki je plod jasnega razumevanja težav, se bodo lahko politični vrhovi le pasivno odzvali na najmočnejše tokove mišljenja, namesto da bi jih usmerjali.

Razumljivo je, da utilitarna družba, ki je vajena na vse gledati z ekonomskega vidika, seveda ne bo

mogla uvideti vrednosti filozofije. Filozofija je omejila na večino argumentiranja in urjenja intelekta za kritično razmišljanje. Pozabila je, da je prvotna vloga filozofije "ljubezen do modrosti" in da njen namen ni preizpraševanje vsega, temveč doseganje jasnejšega razumevanja.

Filozofija je človeku vrojena značilnost. To je potreba po vprašanju "zakaj", ki temelji na intuitivnem občutku, da obstajajo odgovori, ki jih moramo še odkriti. Ta želja po razumevanju je bila gonilna sila vsake človeške dejavnosti, ki je omogočila vse

dosežke in odkritja človeštva. Filozofija je veliko več od gole intelektualnosti – je aktiven pristop do življenja, poskus združitve razmišljanja in delovanja ter izražanja in dejavnega udejanjanja tega, kar vemo.

Filozofija ne vodi nujno do hitrih, preverljivih in izmerljivih rezultatov, ki smo jih vajeni. Lahko pa omogoči globoko transformacijo in v tem je njena vrednost.

PRIHODNOST BO ODVISNA OD RAZVOJA ČLOVEKA KOT BITJA

Danes pripisujemo veliko pomembnost gospodarskemu in tehnološkemu razvoju. Mislimo, da bomo lahko z nenehnim znanstvenim napredkom in vse boljšim poznavanjem našega materialnega sveta rešili vse svoje težave. Toda večina naših težav ne izvira iz tehnoloških neuspehov ali pomanjkanja znanja. Večina naših težav izvira iz naše človeške nepopolnosti – in to, kar najbolj potrebujemo, je razvoj človeškega dejavnika, to je edinstvenega potenciala znotraj vsakega posameznika.

Zelo pomembno je razumeti, da zelo izobraženi ljudje z visoko razvito pismenostjo in matematičnimi sposobnostmi ter široko razgledanostjo niso nujno boljši kot ljudje. Niti niso nujno srečnejši in bolj izpolnjeni od drugih in ni nujno, da bodo svojo večjo moč in vpliv v družbi modro uporabili. Hitlerjevi inženirji v Auschwitzu so bili navsezadnje inteligentni in zelo izobraženi.

Bolj kot več znanja, več denarja in več tehnologije potrebujemo več modrosti. Modrost ni isto kot znanje. Modrost pomeni, kako znanje uporabimo. Sodobni človek lahko povzroči veliko večjo škodo in uničenje kot katera koli pretekla

generacija. Močnejša ko so postala naša sredstva, bolj potencialno pogubna bo kombinacija razvitega intelekta in sebičnega pohlepa. Potrebujemo ljudi, ki svojega znanja in veščin ne bodo uporabili le za lastno korist, temveč tudi za korist drugih, ki so v tem pogledu bolj prikrajšani. Ne gre več za vprašanje preživetja posamezne kulture; gre za preživetje človeštva kot celote.

JASNO POSTAJA, DA POTREBUJEMO TAK VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI SISTEM, KI PRESEGA GOLI PRENOS ZNANJA IN RAZVOJ INTELEKTUALNIH SPOSOBNOSTI. POTREBUJEMO VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE, KI LAHKO PREBUDI IN RAZVIJA NAŠE ČLOVEŠKE POTENCIALE, KOT SO LJUBEZEN, SOČUTJE, IMAGINACIJA, INTUICIJA, MOČ VOLJE, VZTRAJNOST IN VSE PREOSTALE POTENCIALE, KI NAM OMOGOČAJO PRESEČI SVOJO NIŽJO NARAVO.

Kako lahko prebudimo ta potencial? Z vsem, kar je vedno veljalo za najmočnejše vzgojno sredstvo: jasne ideje in živi zgled.

"Vzgoja je ... potovanje v neskončno, vključenost v gibanje univerzuma, življenje v brezčasnosti. Njen namen ni izboljšati posamezne značilnosti, temveč prej pomagati dati smisel našim življenjem, razlagati preteklost, premagati strah in se odpreti prihodnosti."

Hermann Hesse

LASERSKA TEHNOLOGIJA ODKRILA OGROMNO SREDNJEVEŠKO MESTO V KAMBODŽI

TEMPELJA PROHM, ANGKOR, KAMBODŽA

Razvoj znanosti omogoča nove vpoglede in načine za odkrivanje preteklosti. Tako se med drugim tudi arheologija drastično spreminja. Tehnologije prihodnosti se zdaj uporabljajo za odkrivanje preteklosti. Arheologom omogočajo hiter, natančen in učinkovit pregled površja, kar daje do sedaj še nesluten vpogled v izgubljene civilizacije.

Avstralska arheološka odprava pod vodstvom dr. Damiena Evansa je v kamboški džungli odkrila ruševine po grobi oceni 1.200 let starega srednjeveškega mesta Mahendraparvata. To osupljivo odkritje je omogočila uporaba sistema LIDAR. [1]

Mesto so odkrili v bližini starodavnega templja Angkor Wat in je še eden od dokazov, da bo treba spremeniti dosedanje predpostavke o srednjeveškem cesarstvu Khmer.

To ogromno mesto, za katero kaže, da je imelo zelo dobro izdelano poljedelsko mrežo, je skrito pod gosto džunglo. Arheologi so za lasersko skeniranje te džungle, ki je vključevalo snemanje in zbiranje topografskih podatkov, porabili 90 ur. Poskenirali so 1.900 m² in naredili tridimenzionalno mapo površja, ki se skriva pod gostim rastjem džungle.

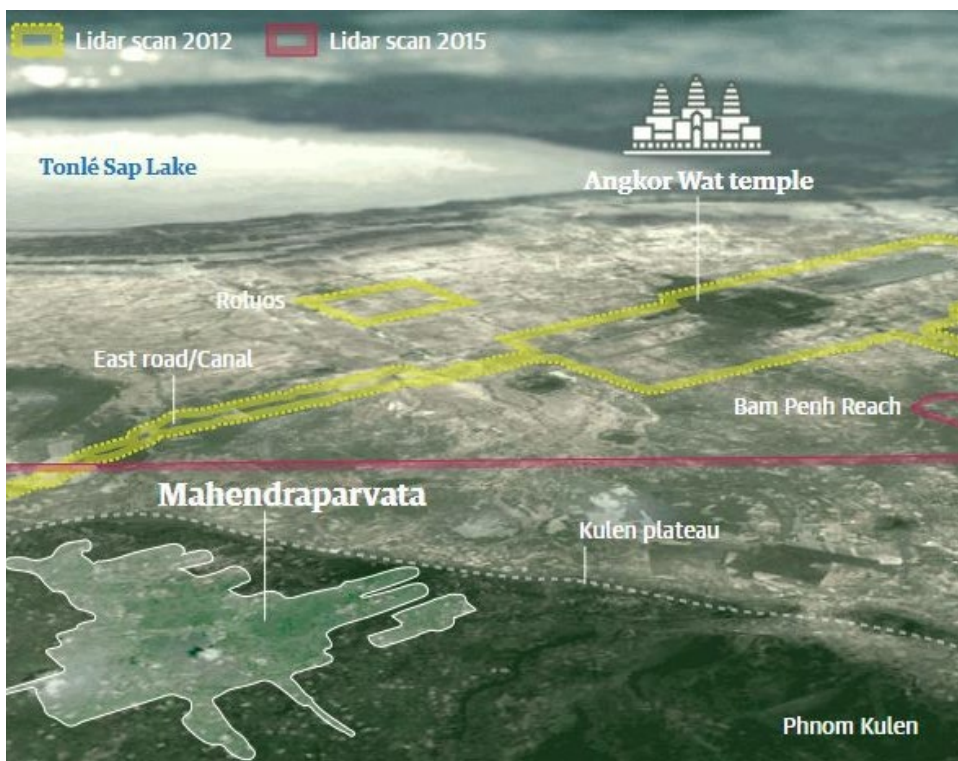
TEMPELJ ANGKOR WAT

Čeprav je to mesto že davno propadlo, so raziskave pokazale ostanke visoko razvitih vodnih namakalnih sistemov, ki so bili po teh raziskavah zgrajeni več sto let, preden se je po mnenju današnjih zgodovinarjev tovrstna tehnologija sploh pojavila.

Odkrili so tudi mnoge kamnolome in veličastne ceste, ki povezujejo celoten kompleks, in številne skrivnostne geometrijske oblike, za katere predvidevajo, da so bile vrtovi oziroma polja.

Rezultati raziskave so tako zgodovinarje postavili pred uganko o propadu kraljestva Khmer. Ta propad naj bi se zgodil zaradi tajskih plenilcev, ki so osvajali nova ozemlja v 15. stoletju. Če je bilo mesto res tako veliko in gosto

poseljeno, kot kažejo najnovejše raziskave, bi to pomenilo, da je takrat prišlo do množičnega preseljevanja več sto tisoč ljudi, za kar pa nikjer niso našli dokazov (v okolici ni večjih in gostejših poseljenih mest). To postavlja na kocko celotno teorijo o propadu kraljestva Khmer. [2,3]

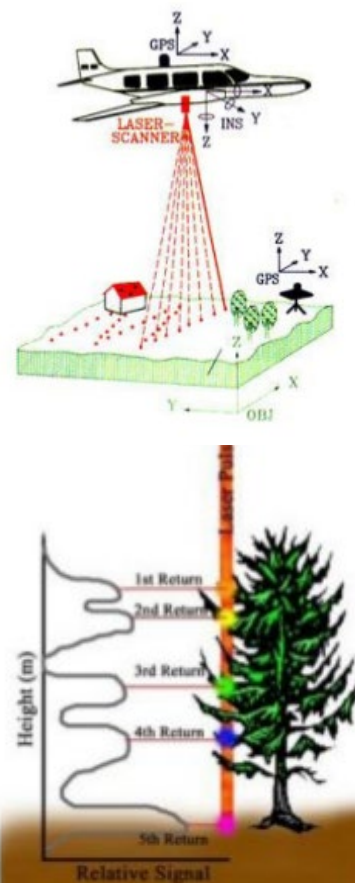
OBMOČJE, KJER STA BILI NAREJENI RAZISKAVI S TEHNOLOGIJO LIDAR LETA 2012 IN 2015

Odkrili so, da so bila ta srednjeveška mesta precej bolj tehnološko razvita in gosto poseljena, kot so sprva predvidevali. Velikost teh mest primerjajo z 1,5 milijonskim mestom Phnom Penh, kar pa naj bi bilo po dosedanjih raziskavah največje od

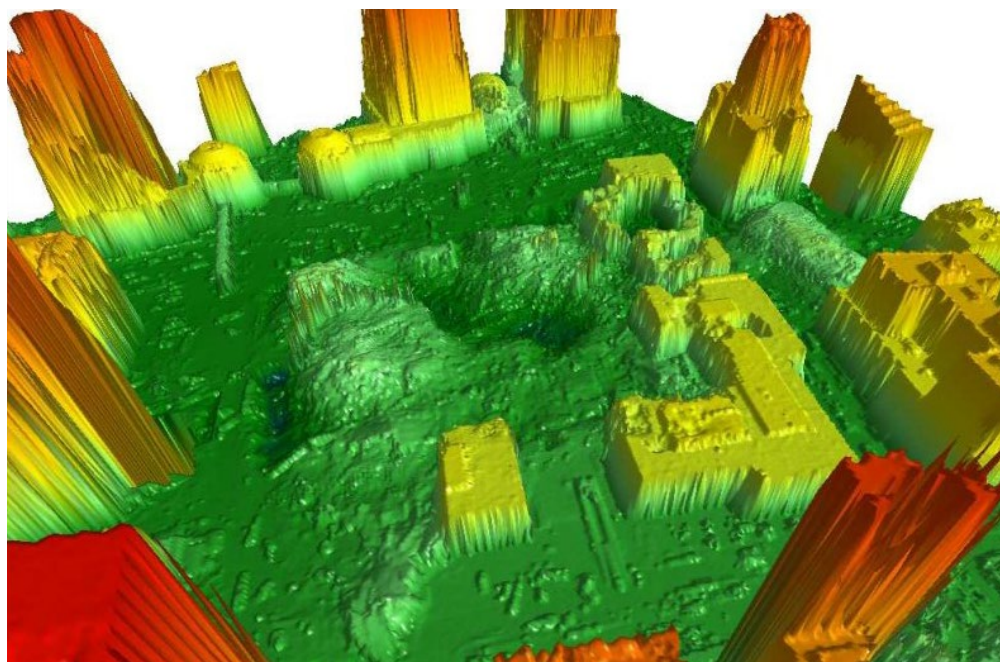
LIDAR je kratica za "Laser Imaging, Detection and Ranging" oziroma lasersko slikanje, odkrivanje in merjenje naselbin, ki jih s satelitskim slikanjem ne moremo najti zaradi goste rasti (npr. džungle).

LIDAR je tehnologija laserskih senzorjev, nameščena na helikopter, ki oddaja in nato ujame laserski žarek, odbit od terena. Glede na čas potovanja žarka potem določi razdaljo do točke, od katere se je ta žarek odbil. Pri tem procesira še podatke navigacijske naprave GNSS (Global Navigation Satellite System) in inercialnega sistema (INS). Z vsemi temi podatki je laserska slika pokrajine zelo natančna, saj se uporablja elektromagnetno valovanje, ki omogoča delno prodiranje signala tudi skozi rastlinje in ni odvisna od vremena.

Razultat skeniranja je oblak georeferenciranih točk odbitih laserskih signalov, katerih natančnost je odvisna predvsem od gostote odbitih točk (število točk na kvadratni meter terena). Prikaz takšnega modela terena vidimo spodaj. [4]

SHEMATSKI PRIKAZ DELOVANJA ZRAČNEGA LASERSKEGA SKENERJA

PRIMERI UPORABE ZRAČNEGA LASERSKEGA SKENERJA

Priprava: Jerica Jerič

Viri:

- [1] <http://www.racunalniske-novice.com/novice/piano/kako-laserska-tehnologija-radikalno-spreminja-arheologijo.html>
- [2] <http://www.history.com/news/lasers-reveal-medieval-cities-in-cambodian-jungle>
- [3] <https://www.theguardian.com/world/2016/jun/11/lost-city-medieval-discovered-hidden-beneath-cambodian-jungle>
- [4] http://www.gu.gov.si/fileadmin/gu.gov.si/pageuploads/novice/Teksti_novic/LIDAR_opis.pdf

"MEDEN AGAN" – "NIČESAR PREVEČ"

"Meden agan" (μηδὲν ἄγαν) je drugi slavni napis na Apolonovem templju v Delfih. Po prvem, še bolj znanem izreku – "Gnothiseauton" ali "Spoznaj samega sebe" – pa je zaslovel Sokrat, ki je ta izrek vzel za glavno vodilo svoje filozofije.

Izrek "Meden agan" poznamo še v obliki "Metronariston" (μέτρον ἄριστον), kar pomeni: "Zmernost je najboljša", ali pa v različici "Pan metrionariston", kar pomeni: "Vse v zmernih količinah", "Vse s pravo mero", "Zmernost v vseh stvareh".

Izrek "Meden agan" navaja k zmernosti, ki je ena temeljnih vrtilin grške filozofije. Ta vrlina je bila tako ali drugače vključena v skoraj vse antične filozofske sisteme.

Prvič zasledimo ta pojem v 6. stol. pr. n. št. pri Kleobulu z Rodosa, enem od sedmih grških modrecev, medtem ko je prve razprave o zmernosti in zlati sredini zapisala Pitagorova žena Teano.

Platon uvršča zmernost med štiri temeljne vrline skupaj s pogumom, razsodnostjo in pravičnostjo.

Zlato sredino je v grški filozofiji proslavil Aristotel s svojim delom Nikomahova etika, v katerem pravi, da je najboljša pot vedno srednja pot med dvema skrajnostma, med presežkom in pomanjkanjem, med pretiranim delovanjem in pasivnostjo. V kitajski filozofiji pa najdemo podoben "nauk o sredini" pri Konfuciju.

Budistična "osemčlena plemenita pot" se imenuje tudi "srednja pot" ter zagovarja zmernost in izogibanje skrajnostim, kar omogoča pravilno delovanje v tem minljivem in spreminjajočem se svetu Samsare.

Tudi v hinduistični Bagavadgiti je zapisano, da za jogo ni tisti, ki je, dela ali spi preveč ali premalo.

KAKO DOSEČI STABILNOST IN NOTRANJI RED

STJEPAN PALAJSA
PRESEDNIK NOVE AKROPOLE V SLOVENIJI

DA BI SE LAŽJE SPOPADLI S TEŽKIMI ČASI

ČASI SO TEŽKI

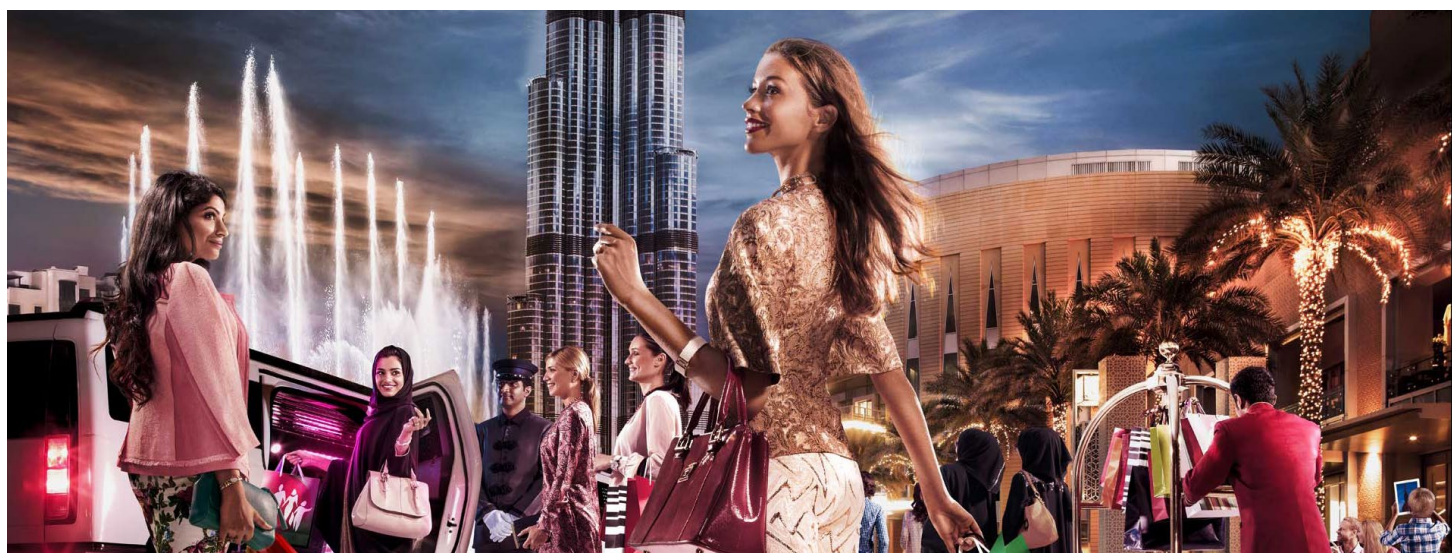
Danes človeštvo (čprav na žalost ne celotno) živi v materialnih razmerah, ki niso bile nikoli boljše. Ko se malo bolj zamislimo, dejansko vidimo, da nam ni nič hudega – hrane imamo zadosti (celo preveč), večina zahodnjakov nima večjih težav s bivanjem, imamo precej prostega časa, zabave ni bilo nikoli toliko kot danes, potujemo po svetu v mesta, o katerih so še pred kratkim mnogi lahko samo sanjali. Ponudba je zelo pestra in marsikaj si lahko privoščimo.

Toda vse to nam ni prineslo sreče in notranje izpolnitve. Neprestano godrnjamo, kako nimamo zadosti, kako smo zadolženi, kako so ljudje pokvarjeni, pohlepni, kako nas gospodarska kriza ubija itn. Redkokdaj pomislimo, da naši starši morda niso imeli niti desetine tega, kar mi imamo danes, njihovi starši pa še veliko manj.

Z vso to blaginjo današnjega časa se posameznik počuti tako osamljen, tako prazen in nesrečen kot le redkokdaj prej.

Nikoli ni bilo toliko psihičnih težav, samomorov, izgubljenih duš. Ali res velja tista Frommova trditev, da moramo izbrati med "imeti in biti"?

Življenje nam je že velikokrat pokazalo da med "imeti" in "biti srečen" ni nobene povezave. Imeti veliko je pogosto samo nadomestilo za tisto, kar smo zgubili – naj gre za naše dostojanstvo, naš smisel, našo identiteto. Naj si priznamo ali ne, večina med nami trpi zaradi faustovskega sindroma – prodali smo se, prodali smo lastno dušo za nekaj malega udobja in blaginje.

Nimamo več časa za otroke in si zatiskamo oči, da garamo le zato, da bi njim bilo boljše. Nimamo časa za prijatelje, ker moramo počivati od naporne službe, pogledati dnevnik, film ... Edine teme med zakoncema so, kaj in kako nekaj kupiti, kako težki časi so, kaj bomo imeli danes za kosilo itn. Skoraj vsi pa imamo občutek, da nas država izkorišča, podjetje, v katerem delamo, še bolj, da nam vsi poskušajo odtrgati košček naše zaslužene kosti.

Mislimo, kako so nekoč vladala določena načela in vrednote, danes pa veljajo druge in jutri bodo spet tretje. Čeprav je na videz vse v najlepšem redu, smo globoko v sebi popolnoma zbegani, ne vemo, česa se oprijeti, ne vemo, kako zapustiti ta začarani krog vsakdanje mlakuže. Sanjamo o sreči, uspehu, slavi, o boljšem svetu, o boljših ljudeh ...

Vendar se v vsem tem ne znajdemo in smo izgubljeni.

SPET SE MORAMO VRNITI H KLASIČNIM FILOZOFSKIM IDEJAM, V SKLADU S KATERIMI JE TREBA SPODBUJATI POSAMEZNIKA, DA RAZVIJE SVOJO NOTRANJO MOČ, DA SAM PREVZAME ODGOVORNOST ZA LASTNO ŽIVLJENJE. TREBA JE ZGRADITI ENOSTAVNE MORALNE IN ETIČNE SISTEME, TREBA JE ŠIRITI HUMANISTIČNE IDEJE.

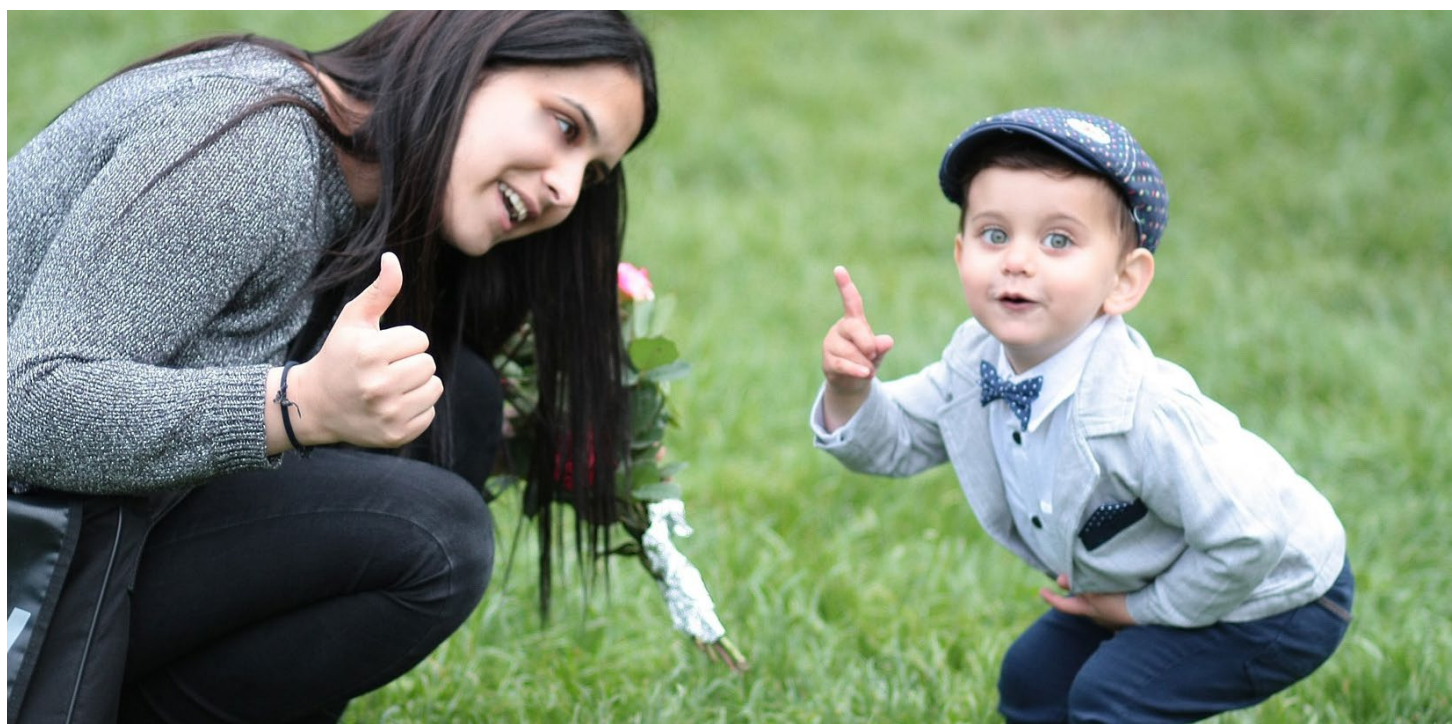
FILOZOFIJA KOT ODGOVOR

Da, časi so težki. Vendar ne zaradi ekonomske krize, nestabilne politične situacije ali pa pomanjkanja materialnih dobrin. Vedno je bilo tako.

Današnji položaj je težak zaradi drugih dejavnikov. To je najprej popolna prevlada materialističnih konceptov, ki uničujejo človeka, ker mu edino vizijo in smisel življenja ponujajo v materialnem svetu. Drugi razlog je popoln razpad vseh moralnih sistemov, zaradi česar posledično propadajo družbeni temelji, s tem pa se povečujeta negotovost in izgubljenost posameznika.

Izhod iz tega ne vidimo v spremembi družbenih, gospodarskih ali političnih sistemov. Spet se moramo vrniti h klasičnim filozofskim idejam, v skladu s katerimi je treba spodbujati

posameznika, da razvije svojo notranjo moč, da sam prevzame odgovornost za lastno življenje. Treba je zgraditi enostavne moralne in etične sisteme, treba je širiti humanistične ideje. Filozofija, h kateri navajamo, mora biti praktična in enostavna, razumljiva vsakemu posamezniku. Njena naloga

je, da nas nauči živeti, kot je nekoč dejal Seneka. S svojimi jasnimi koncepti, ki temeljijo na izkušnjah številnih modrih ljudi, nam mora pomagati, da se spopademo z življenjem v teh težkih časih.

Osnovne ideje v nadaljevanju tega članka temeljijo predvsem na stoičnem in platonskem učenju.

TEMELJNA NAPAKA

Temeljna napaka je ta, da rešitev za svoje težave in odgovore na svoja vprašanja iščemo zunaj sebe. Kakor vedno krivimo nekaj ali nekoga za svoje neuspehe ali revščino, tako tudi vedno pričakujemo da nam bo nekdo drug dal, vse kar potrebujemo – pa naj bodo to država, družba, življenje, Bog, usoda, drugo človeško bitje ...

Nekdo zloben nas je za nekaj prikrajšal in nekdo drug, ki je dober, bo nam vse dal. Ker se tak v našem življenju seveda ne pojavi, postanemo razočarani nad življenjem, ljudmi in Bogom.

Lahko rečemo: "Saj si jaz sploh nisem želel tega življenja." Toda ali res poznamo skrite vzgibe naše Duše, skrite zahteve Nujnosti.

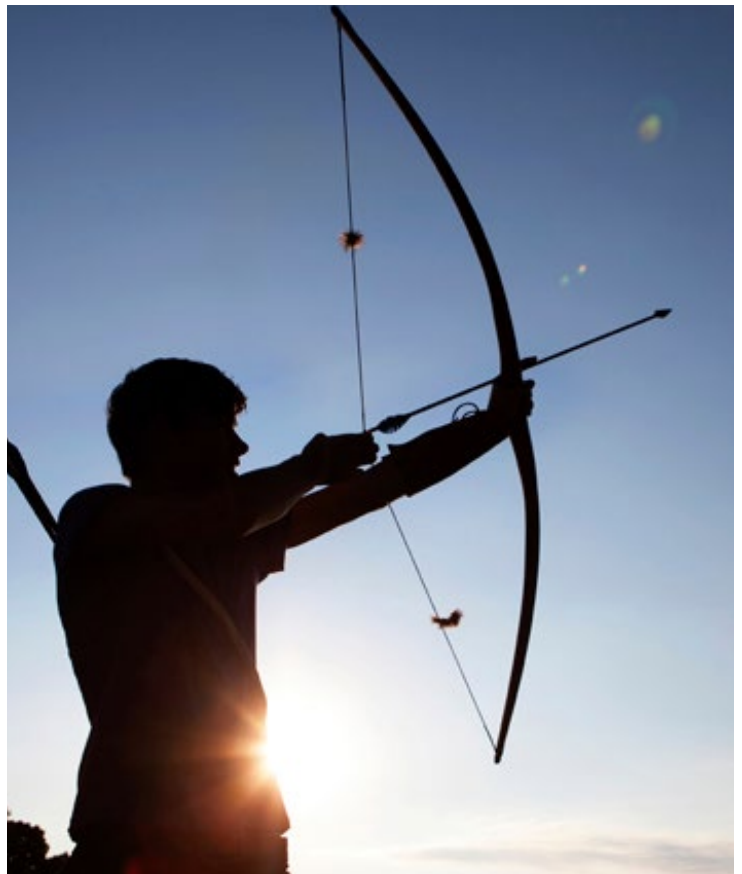
POTREBA PO SPREMEMBI

Da bi stanje v sebi spremenili, seveda na boljše, je nujno, da pride do sprememb. Toda vsaka sprememba mora biti inteligentno načrtovana in izvedena brez veliko omahovanja. Stalne spremembe brez smisla nas močno izčrpavajo. Inercija je eden od glavnih vzrokov nezadovoljstva s svojim življenjem. Zaradi nje se težko odločimo za korenito spremembo.

Moramo se zavedati, da brez spremembe ni ne notranje rasti ne stabilnosti ter da so potrebne številne hkratne spremembe. Ne se vkopati na mestu, stalno se je treba približevati cilju, ki smo si ga zastavili, zgraditi in ohranjati stabilnost na vseh ravneh obstoja.

Zahteva po gibanju nas pripelje do druge zahteve in ta je, da moramo imeti cilj, ki se mu približujemo. Vprašajmo se, kaj

je naš cilj, proti čemu usmerjamo svoje napore. Buda govori o poti iz sveta trpljenja proti osvoboditvi od trpljenja, kar je naš cilj. Konfucij pravi, da moramo biti kot večji lokostrelci, ki vedno pred sabo vidijo tarčo, življenjski cilj.

V skladu s klasičnimi filozofskimi učenij in s pogledom na človeka, o katerem smo pisali v prejšnjih številkah, bomo podali nekaj temeljnih idej o tem, kako doseči notranjo moč in stabilnosti, da bi se lahko spopadli z vsemi izzivi življenja.

TEMELJNI DEJAVNIKI STABILNOSTI IN NOTRANJE MOČI POSAMEZNIKA

Sem spadajo:

- a) Urejena persona
- b) Doseganje lastne identitete
- c) Nujnost moralnega življenja in izgradnja hierarhije vrednot
- d) Zdrav odnos do družbe in drugih ljudi
- e) Dati smisel svojemu življenju

UREJENA PERSONA

V skladu s tistim, kar smo pisali v prejšnjih številkah, je človek bitje, ki je sestavljen iz dveh temeljnih delov – tistega, kar je neminljivo in neumrljivo ter kar so Grki imenovali "individua", in tistega minljivega dela, ki se neprestano spreminja ter ki so ga Grki imenovali "persona" ali "osebnost". V prvem delu tega članka bi se najprej usmerili na persono, sestavljeno iz štirih različnih delov, ki jih je treba spraviti v red.

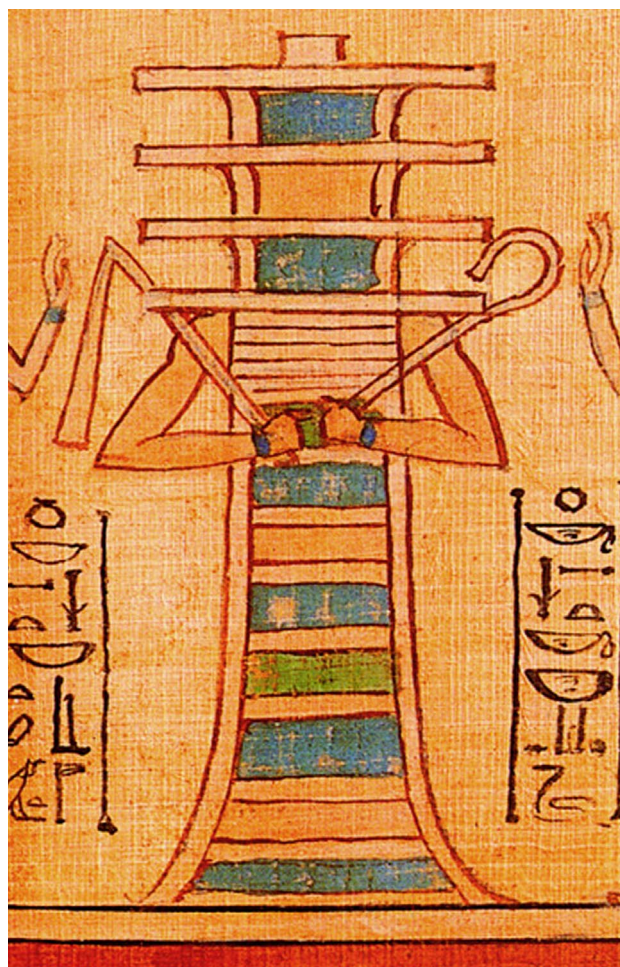
To so:

- fizično telo s svojo obliko in snovjo
- življenjska energija s svojimi cikli in ritmi
- čustveni del – od nagonskih do vzvišenih čustev
- razumni del – od navadnega intelektualizma do idejnih abstrakcij

Iz te razdelitve izhajajo tudi štiri potrebe po redu kot tudi njihovi medsebojni povezavi. Celo persono je treba spoznati, ukrotiti in harmonično povezati vse njene sestavne dele.

RED V FIZIČNEM DELU PERSONE – FIZIČNA STABILNOST

- **Ne dovoliti, da materialno določa naše življenje.** V ljudeh ne videti le telesa. Ne imeti v središču svojega življenja materialno gotovost. Ne dovoliti si, da prebijemo življenje v kopičenju materialnih stvari. Če je zavest prek stvari povezana le s tistim zunanjim oz. fizičnim, nam bo njihova nestalnost in kratkotrajnost prinesla le trpljenje. Zavedati se moramo, da stvari potrebujemo za preživetje, vendar nam ne dajejo smisla življenja. Odvečne stvari samo zasedejo in zaslužnijo zavest.

DJED - EGIPČANSKI STEBER STABILNOSTI PREDSTAVLJA ČLOVEKA IN HARMONIČNO POVEZANOST VSEH 4 ELEMENTOV PERSONE

- **Skrbeti za telo, njegove potrebe in zdravje.** Toda ne mu posvečati preveč pozornosti, ker to nismo mi. Tisto, kar smo, je nekaj veliko bolj vzvišenega kot ta vreča, ki je vir večine naših težav in bolečine. Od zunanje lepote in mladosti sta veliko pomembnejši notranja lepota in notranja mladost, ki so jo Grki imenovali "Zlata Afrodita". Pretirana skrb za telo ni še nikomur prinesla niti sreče niti miru.

- **Počasi zmanjševati navezanost na stvari in se naučiti od njih ločevati.** Zavedati se, da so te stvari tu, da bi bile za nas koristne, ne pa da bi bili njihovi sužnji. Želja po stvareh nas nanje navezuje. Ko pa smo od nečesa odvisni, je z nami razmeroma enostavno manipulirati. Naredimo svoje osebne lustracije, notranje čiščenje. Osvobodimo se nepotrebne. Tisto, česar ne potrebujemo nujno, lahko podarimo tistim, ki bi to lahko potrebovali. Npr. knjiga, ki smo jo prebrali, bi

lahko nekoga razveselila in s tem dobila novo življenje. Danes je naš večji problem, da imamo prej preveč kot premalo.

- **Skrbeti za red povsod, kjer bivamo, in pri vsem, kar uporabljamo.** Veliko svetlobe, čistoče in harmonije bodo velika podpora našemu notranjemu stanju.

RED V ENERGETSKEM DELU PERSONE – ENERGETSKA STABILNOST

- **Uskladiti aktivnost in pasivnost, dejavnost in počitek.** Ne iti v skrajnosti, ne pretiravajmo z aktivnostjo brez ustreznega počitka in, obratno, ne pretiravajmo niti s preveliko pasivnostjo brez smiselnega delovanja. Najdimo pravi ritem pretoka naše energije, naj ta "zadiha".

- **Racionalno porabljeni energiji, ki nam je na voljo.** Energije nimamo, kolikor si je želimo, zato jo uporabimo za stvari, ki so nam kot človeškemu bitju koristne. Ne tratimo je za nepomembne stvari, kot so številna razvedrila in zanimivosti, ker ima to svojo visoko ceno. Takšna poraba energije nam mogoče prinese nekaj malega trenutnega zadovoljstva, toda nikoli notranje izpolnitve in prave radosti. Posledica tega pa je neprestana utrujenost.

- **Ne se izogibati naporu, če gre za pomembne stvari.** Vsaka večja poraba energije mora biti inteligentno razporejena. Vsak

napor pa je preizkušnja in zahteva razvoj volje. Brez napora ne moremo niti pričakovati pomembnih dosežkov. Inteligentno usmerjen napor pa nikoli ne zahaja v skrajnosti.

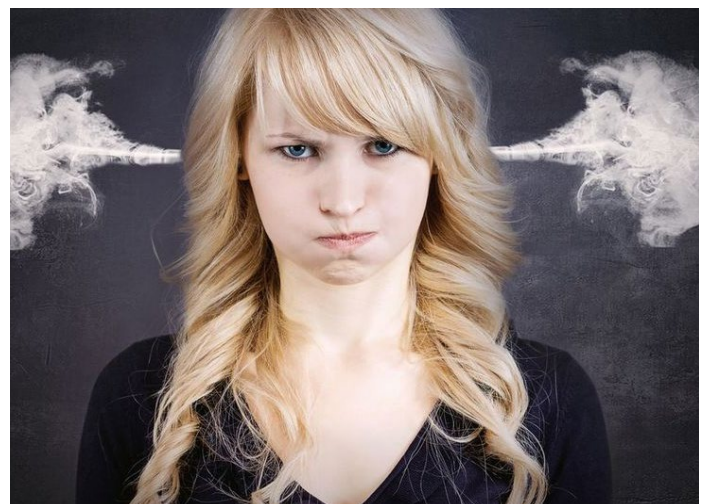
RED V ČUSTVENEM DELU PERSONE – ČUSTVENA STABILNOST

- **Zavedati se nestalnosti in nestabilnosti naših čustev.** V njihovi naravi je to, da hitro nihajo od največje potrtosti pa do evforije, kot tudi to, da so zelo nagnjena neprestanemu trenju.

- **Čustva so zelo krhka.** Najmanjši pihljaj "vetra čustev" nas lahko zlomi in morda bomo potrebovali dneve ali tedne, da se spet poberejo. Zaradi čustvene šibkosti in krhkosti je veliko dragocenega časa našega življenja šlo v nič.

- **Naučimo se razločevati med kratkotrajnimi in dolgotrajnimi čustvi.** Kratkotrajna imajo to lastnost, da so običajno zelo intenzivna, zaradi česar se zdijo močna in pomembna. Toda to je le privid, ker nas bodo že kmalu zatem odnesla nekam drugam, ponavadi v svoje nasprotje. Dolgotrajna in umirjena čustva izvirajo iz globljega dela naše osebnosti in nas lahko edina približajo sreči.

- **Naučimo se kontrolirati in izbirati svoja čustvena stanja.** Neurejena in nejasna čustva nas vlečejo na vse strani in tako bomo izgubili jasen cilj. Za kontrolo čustev uporabimo razum, ki je močnejši od njih. Toda nad čustvi in razumom je še močnejša volja, ki pa lahko oboje spravi v red.

- **Naučimo se ne delovati pod vplivom čustev.** Izogibajmo se delovanju ali pomembnim odločitvam, ko smo pod močnim vplivom čustev. To se nanaša na prijetna pa tudi na neprijetna čustvena stanja. Počakajmo, dokler se ta ne poležejo ter postanejo jasna in trdna.

- **Naučiti se premagati strah.** Strah je eno od najmočnejših in najbolj razširjenih čustev. Toda kot vse stvari, ki so splošno razširjene, ima svojo pozitivno in negativno plat.

RED V MENTALNEM DELU PERSONE – MENTALNA STABILNOST

- **Doseči stanje jasnih in trdnih idej.** Da bi ideje postale jasne, jim moramo posvetiti precej časa in energije. Iz stanja spreminjajočih se mišljenj moramo preiti v stanje trdnih stališč. Prepričanja, zgrajena s preučevanjem, učenjem in izkušnjami, gradijo steber našega mentalnega razvoja, ta so temelj inteligence.

- **Prizadevati si, da bi dosegli objektivnost.** Opazovati brez lažnih predstav svoj notranji kot tudi zunanji svet. Zavedati se, da vsakdo gleda s perspektive svojih lastnih prepričanj in interesov. Poskušati se dvigniti nad to stanje in gledati na stvari z vseh strani. Tako bomo veliko pridobili, saj bomo boljše poznali položaj in se ustrezneje odzvali.

- **Biti vedno pripravljeni pridobiti novo izkušnjo.** Pri tem moramo paziti, da ne gremo čez meje, ki nam jih postavlja morala. Izkušnje gradijo bister in stabilen um, ki odpira vrata intuiciji.

- **Naučiti se razlikovati med dobrim in slabim, med resnico in lažjo.** To je sposobnost razločevanja. Toda moramo se zavedati, da se notranji sovražniki; lažne predstave, napačna mišljenja, šibkosti, strahovi itn. pogosto zelo uspešno zakrinkajo v dobrotnike. Če smo strahopetni, pogosto rečemo da smo previdni, če lažemo, rečemo da smo iznajdljivi, če nimamo lastnih stališč, rečemo, da smo objektivni itn.

- **Definirajmo si stvari.** Moramo vedeti, kaj hočemo in kaj je naš temeljni cilj. Ne dravimo kamorkoli brez jasno določene smeri.

V naslednji številki bomo govorili o preostalih pogojih zrele in stabilne osebnosti, to sta izgradnja identitete in notranja integriteta posameznika.

O VZGOJI ...

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Dogodki za mesec JULIJ 2016.

Dogodki potekajo v prostorih društva v Ljubljani in Mariboru ali na vnaprej razpisani drugi lokaciji.

JULIJAN IMPERATOR – POSLEDNJI GLASNIK RIMSKEGA ORLA

Predavanje iz sklopa "Biografije velikih filozofov"

TOREK, 19. 7. OB 19:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

ZAKAJ JE LEPOTA POMEMBNA?

Predavanje

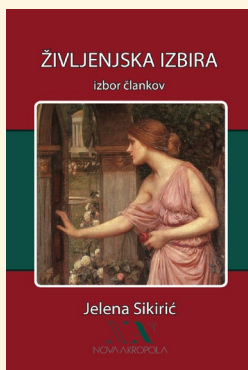
TOREK, 19. 7. OB 19:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

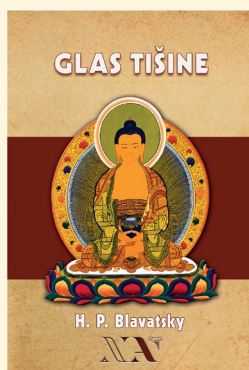
KNJIGE NOVE AKROPOLE

Knjige lahko kupite v prostorih društva.

Knjige večjega formata ali večjo količino malih knjižic pa lahko naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

FORMAT 130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

Naj te težave ne zlomijo, temveč se jim pogumno
zoperstavi, kolikor ti dopušča usoda.

— Vergilij

